

LUYỆN TẬP ĐƯA YẾU TỐ BIỂU CẢM VÀO BÀI VĂN NGHỊ LUẬN

I – CHUẨN BỊ Ở NHÀ

Cho đề bài : "Sự bổ ích của những chuyến tham quan, du lịch đối với học sinh". Lập dàn ý các luận điểm và luận cứ cần thiết.

II – LUYỆN TẬP TRÊN LỚP

1. Để làm sáng tỏ vấn đề trên, cách sắp xếp các luận điểm theo trình tự dưới đây có hợp lý không ? Vì sao ? Nên sửa như thế nào ?

- a) Những chuyến tham quan, du lịch giúp ta hiểu biết nhiều hơn và yêu mến hơn vẻ đẹp của thiên nhiên, của quê hương đất nước.
- b) Những chuyến tham quan, du lịch mang lại cho ta nhiều bài học có thể chưa có trong sách vở.
- c) Những chuyến tham quan, du lịch khiến ta hiểu cụ thể hơn, sâu hơn những điều được học trong nhà trường.
- d) Những chuyến tham quan, du lịch đem đến cho ta thật nhiều niềm vui.
- e) Những chuyến tham quan, du lịch giúp ta tăng cường sức khoẻ.

2. Hãy trình bày các luận điểm đó cho có sức truyền cảm bằng việc thực hiện các bài tập sau :

a) Tham khảo đoạn văn sau và tìm những gợi ý cho em về việc đưa yếu tố biểu cảm vào trong bài văn nghị luận.

Biết bao hứng thú khác nhau ta tập hợp được nhờ cách ngao du thú vị ấy, không kể sức khoẻ được tăng cường, tính khí trở nên vui vẻ. Tôi thường thấy những kẻ ngồi trong các cỗ xe tốt chạy rất êm nhưng mơ màng, buồn bã, cáu kỉnh hoặc đau khổ ; còn những người đi bộ lại luôn luôn vui vẻ, khoan khoái và hài lòng với tất cả. Ta hân hoan biết bao khi về gần đến nhà ! Một bữa cơm đậm đặc mà sao có vẻ ngon lành thế ! Ta thích thú biết bao khi lại ngồi vào bàn ăn ! Ta ngủ ngon giấc biết bao trong một cái giường tối tăm !

(Ru-xô, *Di bộ ngao du*)

b) Nếu phải trình bày luận điểm "Những chuyến tham quan, du lịch đem đến cho ta thật nhiều niềm vui", hãy cho biết :

- Luận điểm ấy gợi cho em cảm xúc gì ?
- Theo em, đoạn nghị luận dưới đây đã thể hiện được hết cảm xúc ấy chưa ?

Không chỉ tăng cường sức mạnh thể chất, những chuyến tham quan, du lịch còn đem lại cho ta rất nhiều niềm vui sướng trong tâm hồn. Chắc các bạn vẫn chưa quên lần cả lớp đến tham quan vịnh Hạ Long. Hôm ấy không ai trong chúng ta kìm nổi một tiếng reo, khi sau một chặng đường dài, chợt thấy trải ra trước mắt cả một cảnh trời biển, núi non mênh mông, kì thú. Tôi nhớ hôm trước bạn Lệ Quyên còn đang âu sầu vì bị cô giáo phê bình. Tôi để ý thấy Lệ Quyên lúc đầu vẫn lặng lẽ, nhưng nét mặt bạn cứ rạng rõ dần lên trước cảnh nước biển non xanh. Nỗi buồn kia đã tan đi hẳn, như có một phép màu. Niềm sung sướng ấy không thể có khi chúng ta suốt năm chỉ quanh quẩn trong căn nhà, nơi góc phố hay trên con đường mòn quen thuộc.

- Cần tăng cường yếu tố biểu cảm như thế nào để đoạn văn biểu hiện đúng những cảm xúc chân thật của em ? Có nên đưa vào đoạn văn các từ ngữ biểu cảm (ví dụ : biết bao nhiêu, diệu kì thay, có ai... lại, làm sao có được,...) không, và nếu có thì đưa vào chỗ nào trong đoạn ? Em có định thay đổi một số câu văn để đoạn văn thêm sức truyền cảm không ? (Ví dụ : Bạn có nhớ cái lần cả lớp chúng mình cùng đến thăm vịnh Hạ Long không ?)

- Hãy viết lại đoạn văn trên rồi trình bày trước tổ (trước lớp). Sau đó, cần lắng nghe sự góp ý của thầy, cô giáo và của các bạn để rút ra những kinh nghiệm thiết thực và bổ ích cho bản thân.

3. Theo trình tự luyện tập trên lớp, hãy tiếp tục tập đưa yếu tố biểu cảm vào bài văn được viết theo đề bài : "Chứng minh rằng nhiều bài thơ em đã học như Cảnh khuya của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Khi con tu hú của Tố Hữu, Quê hương của Tế Hanh,... đều biểu hiện rõ tình cảm thiết tha của các nhà thơ đối với thiên nhiên, đất nước".

ĐỌC THÊM

Đầu môi của thơ có lẽ ta đi tìm bên trong tâm hồn con người chăng ? Ta nói trời xanh hôm nay nên thơ nhưng chính ra là lòng chúng ta mang một nỗi niềm vui buồn nào mà muốn làm thơ hoặc đọc thơ về trời xanh. Mưa phùn buổi chiều

gọi những câu thơ nào nhớ nhung, nhưng chính nỗi nhớ nhung gấp buổi chiều mưa mà muôn thì thầm những câu thơ chưa thành hình rõ.

[...] Bài thơ là những câu, những lời diễn lên, làm sống ngay lên một tình cảm, một nỗi niềm trong lòng người đọc. Bài thơ là sợi dây truyền tình cảm cho người đọc.

(Nguyễn Đình Thi, *Máy ý nghĩ về thơ*,
trong *Nguyễn Đình Thi toàn tập*,
tập III, NXB Văn học, Hà Nội, 1997)